

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/25/2015
Identifikačné číslo spisu:	4014200533
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:4014200533.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a z členov senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľky P. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., zastúpenej Mgr. Marekom Kováčom, advokátom spoločnosti AKMK, s.r.o., so sídlom Farská 30, Nitra, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústrediu, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o invalidný dôchodok, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/133/2014-35 zo dňa 28. októbra 2014, jednomyselne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 19Sd/133/2014-35 zo dňa 28. októbra 2014 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250j ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) zrušil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 25.02.2014, ktorým podľa § 29 a § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a podľa § 263 ods. 1, § 112 ods. 2 a 7 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov odňala navrhovateľke od 18.03.2013 invalidný dôchodok. Rozhodla tak na základe Lekárskej správy zo dňa 17.01.2013 a s odôvodnením, že ani napriek doručenému písomnému upozorneniu na možnosť zastavenia výplaty invalidného dôchodku navrhovateľky sa táto nedostavila na vyšetrenie zdravotného stavu. Podľa následného posudku posudkového lekára pobočky odporkyne v Nových Zámkoch zo dňa 03.02.2014 navrhovateľka nie je invalidná ani podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb., ani podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z.

Krajský súd na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že navrhovateľka bola uznaná za invalidnú dôchodkyňu pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. na účely § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., ako to vyplýva z Lekárskej správy posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne pobočka Levice zo dňa 30.01.2008 so zohľadnením záverov psychiatrického vyšetrenia z 18.10.2007 a psychologického

vyšetrenia z 18.10.2007. Rovnako bol posudkovým lekárom posúdený zdravotný stav navrhovateľky dňa 22.07.2009, kedy bolo k dispozícii aj novšie psychiatrické vyšetrenie z 03.07.2009. Na deň 10.01.2013 bol určený nový termín posúdenia zdravotného stavu navrhovateľky, na ktorý sa navrhovateľka nedostavila a nedostavila sa ani na ďalší termín 17.01.2013, preto bol podaný návrh na zastavenie výplaty dôchodku. Navrhovateľka žiadosťou zo 14.01.2014 požiadala o uvoľnenie výplaty dôchodku. Posudková lekárka sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne pobočka Nové Zámky dňa 03.02.2014 vykonala posúdenie zdravotného stavu navrhovateľky na účely § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. za prítomnosti navrhovateľky so záverom: simplexná osobnosť, diagnosticky zmiešaná a iná porucha osobnosti s 20 % mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, teda navrhovateľka už nie je invalidná a jej invalidita zanikla 22.02.2013.

Po podaní opravného prostriedku zdravotný stav navrhovateľky za jej prítomnosti opakovane posúdila posudková lekárka sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočka Nové Zámky dňa 28.04.2014 s rovnakým posudkovým záverom a následne posudkový lekár sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne ústredie, vysunuté pracovisko v Nitre dňa 03.06.2014 za prítomnosti psychiatra so záverom o rozhodujúcom zdravotnom postihnutí podľa kapitoly V, položka 5 písm. a/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. s 20 % MPSVZČ s tým, že invalidita z mladosti uznaná v januári 2008 nezodpovedala posudkovým kritériám.

Z obsahu spisu vyplýva, že v roku 2008 posudkový lekár sociálneho poistenia pobočky Sociálnej poisťovne v Leviciach mal u navrhovateľky, ktorá bola dlhodobo v starostlivosti psychiatra pre depresívne úzkostnú poruchu a poruchu osobnosti, preukázanú trvalú poruchu osobnosti a IQ 49-35, t. j. stredne ťažkú mentálnu retardáciu - imbecilitu. Pretože k tomuto záveru bolo vykonané náležité dokazovanie, treba predpokladať, že zdravotný stav navrhovateľky bol v januári 2008 posúdený zákonne. Na základe žiadosti navrhovateľky o uvoľnenie výplaty dôchodku posudkoví lekári sociálneho poistenia posúdili jej zdravotný stav len na základe nových správ z jej odborných vyšetrení z roku 2013. Ich záver, že invalidita z mladosti uznaná v januári 2008 nezodpovedala posudkovým kritériám, je v rozpore s obsahom spisov. V prijatých posudkoch sa napriek prísediacej odbornému lekárovi psychiatrovi odborne nevyjadrili k lekárskej správe navrhovateľky z roku 2007 a neskôr, na základe ktorých bola navrhovateľke určená invalidita od 05.11.2004, krajský súd preto rozhodnutie odporkyne nepovažoval za zákonné a podľa § 250j ods. 2 písm. b/ O.s.p. ho zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Úlohou odporkyne bude znovu posúdiť zdravotný stav navrhovateľky ku dňu 14.01.2014, ku ktorému žiadala o uvoľnenie výplaty dôchodku, a to podľa § 70 a § 71 zákona č. 461/2003 Z. z. s tým, že odporkyňa sa v novom rozhodnutí právne relevantným spôsobom vysporiada aj s odbornými tvrdeniami posudkových lekárov sociálneho poistenia, že invalidita z mladosti uznaná v januári 2008, nezodpovedala posudkovým kritériám.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s ust. § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že úspešnej navrhovateľke priznal uplatnenú náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v zmysle vyhlášky č. 655/2004 Z. z. podľa predloženého vyčíslenia v celkovej sume 170,98 €.

Proti tomuto rozsudku podala odporkyňa v zákonnej lehote odvolanie, pretože sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu. Uviedla, že navrhovateľka bola 30.01.2008 uznaná invalidnou podľa § 29 ods. 3 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. na základe psychiatrického a psychologického vyšetrenia z roku 2007, v ktorých bolo konštatované, že jej aktuálny psychický výkon je v pásme strednej duševnej zaostalosti (imbecilita), ide o osobnosť primitívnu, nediferencovanú, nesamostatnú, málo adaptabilnú, s poruchami správania. Podľa anamnézy navrhovateľka ukončila 6 tried základnej školy, čo samo osebe vylučuje duševnú zaostalosť na úrovni imbecility. Skutočnosť, že škola nepožiadala o preloženie navrhovateľky do špeciálnej základnej školy dokazuje, že jej zlý prospech nebol v dôsledku duševnej zaostalosti, ale z nezáujmu o vzdelanie. Pri novom posudzovaní zdravotného stavu navrhovateľky na základe jej žiadosti o uvoľnenie výplaty invalidného dôchodku si posudkový lekár vyžiadal aktuálne psychiatrické a psychologické vyšetrenie, ktoré navrhovateľka absolvovala v septembri 2013. Nakoľko bol záver psychologického vyšetrenia z 30. septembra 2013 diametrálne odlišný od psychologického vyšetrenia z roku 2007, na základe ktorého bola uznaná invalidnou z mladosti a bolo vyslovené

podozrenie na účelové konanie navrhovateľky, bola plne odôvodnená diagnostická hospitalizácia na Psychiatrickom oddelení Fakultnej nemocnice s poliklinikou v Nových Zámkoch. Túto navrhovateľka absolvovala v dňoch 20. a 21.11.2013 a predčasne ju na vlastnú žiadosť ukončila; hoci pre krátkosť času nebolo možné urobiť komplexné vyšetrenia, bolo jednoznačne vylúčené akékoľvek psychotické ochorenie, zníženie intelektu aj akékoľvek iné závažnejšie psychiatrické ochorenia. Stav bol diagnosticky uzatvorený ako zmiešaná a iná porucha osobnosti s MPSVZČ 20 %, teda navrhovateľka nebola uznaná invalidnou. Odporkyňa má za to, že boli vyčerpané všetky možnosti dôslednej diagnostiky psychického stavu navrhovateľky a na ich podklade bol jej zdravotný stav posúdený správne. Nové vyšetrenia považuje za dostatočné na vyvrátenie pôvodnej diagnózy z roku 2007.

Navrhla preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a jej napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil a navrhovateľke nepriznal náhradu trov konania.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že ukončenie 6 tried základnej školy nie je dôkazom na tvrdenie odporkyne, že nemohla trpieť duševnou zaostalosťou - imbecilitou. Napokon táto skutočnosť bola známa už v čase priznania invalidného dôchodku, preto dnes nemôže slúžiť ako argument na jeho odňatie. Svoje podozrenie z účelového konania navrhovateľky odporkyňa vyslovila na základe niekoľkohodinovej diagnostickej hospitalizácie, čo sotva bolo dostačujúce na zhodnotenie jej zdravotného stavu. Odporkyňa sa v preskúmanom rozhodnutí vôbec nevysporiadala s predchádzajúcimi lekáskymi zisteniami, ktoré preukazujú jej nárok na invalidný dôchodok. V rozhodnutí tiež absentuje, na základe čoho sa zmenil dovtedy zistený zdravotný stav navrhovateľky. Ak bol raz zistený skutkový stav samotnou odporkyňou tak, že navrhovateľke patrila nárok na invalidný dôchodok, je potrebné vysvetliť zlepšenie jej zdravotného stavu. Má za to, že odporkyňa nevykonala dostatočné dokazovanie pre záver o tom, že navrhovateľka už nie je invalidná. Navrhla preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil a odporkyňu zaviazal na náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.), preskúmal rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 30.03.2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom odvolacieho konania bolo preskúmanie rozsudku krajského súdu, preto primárne, v medziach odvolania, preskúmal odvolací súd rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporkyne, a to najmä z toho pohľadu, či krajský súd správne posúdil nezákonnosť tohto rozhodnutia odporkyne.

Ako vyplýva z obsahu spisu, navrhovateľka bola uznaná invalidnou na základe Lekárskej správy posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne, pobočky Levice zo dňa 30.01.2008, v ktorej sa konštatuje, že navrhovateľka je invalidná podľa § 29 ods. 3 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. na účely § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., lebo pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je neschopná vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie, pričom invalidita vznikla pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka. V posudku je o. i. uvedené, že ide o stredne ťažkú mentálnu retardáciu, verifikovanú psychiatrom a psychológom, s trvalou poruchou osobnosti, prítomná ťažká hereditárna záťaž, nutný stály dozor inej osoby. Tento záver potvrdil aj iný posudkový lekár pri kontrolnej lekárskej prehliadke dňa 22.07.2009. Pretože navrhovateľka sa nedostavila na kontrolnú lekársku prehliadku na účely § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. určenej na 07/2012, bola predvolaná na 10.01.2013 a opakovane na 17.01.2013, ale na ústne pojednávanie o posúdení invalidity v týchto termínoch sa nedostavila, preto dal posudkový lekár návrh na zastavenie výplaty dôchodku z dôvodu nepodrobenia sa vyšetreniu zdravotného stavu. Podaním doručeným odporkyni dňa 14.01.2014 navrhovateľka požiadala o uvoľnenie výplaty dôchodku. Pripojila správu zo psychiatrického vyšetrenia zo dňa 30.09.2013 s diagnózou: Iné špecifikované poruchy osobnosti a správania, osobnosť primitívna,

emočne oploštelá, sociálne menej zrelá, Mentálna retardácia - stupeň určiť podľa psychologického vyšetrenia, Depresívne úzkostná porucha v liečbe. V správe je tiež uvedené, že sa dostavila v sprievode sestry, nekomunikuje, nehovorí. Predložila aj prepúšťaciu správu z hospitalizácie na psychiatrickom oddelení FNsP Nové Zámky v dňoch 20. a 21.11.2013 na žiadosť odporkyne, z ktorej bola prepustená na vlastnú žiadosť, preto sa nemohla podrobiť štandardnému komplexnému vyšetreniu (ako sa konštatuje v správe) a prijaté závery sú iba v rovine pravdepodobnosti. Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom krajského súdu, že napriek následným lekárskeým správam z 03.02.2014, 28.04.2014 a 03.06.2014, ktoré boli podkladom pre preskúmané rozhodnutie o odňatí invalidného dôchodku, vo veci nebolo vykonané náležité dokazovanie na prijatie záveru, že „invalidita z mladosti uznaná v januári 2008 nezodpovedala posudkovým kritériám“. Rovnako úvahy odporkyne, že samotné ukončenie 6 tried základnej školy a jej nepreloženie do špeciálnej školy vylučuje duševnú zaostalosť na úrovni imbecility, sú len v špekulatívnej rovine a navyše ide o skutočnosť, ktorá bola známa aj v čase vydania pôvodného rozhodnutia o priznaní invalidného dôchodku, takže nemôže byť následne dôvodom na jeho odňatie. Zo spisu tiež nie je možné zistiť, či bolo navrhovateľke vysvetlené, aké dôsledky bude mať predčasné ukončenie hospitalizácie pre účely posúdenia jej zdravotného stavu.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil s právnym názorom krajského súdu, že preskúmané rozhodnutie odporkyne o odňatí invalidného dôchodku navrhovateľke nie je v súlade so zákonom, preto podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 250k, § 224 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal, pretože úspešnej navrhovateľke síce v odvolacom konaní vznikli trovy z titulu trov právneho zastúpenia, tieto si ale v zákonnej lehote nevyčísľala.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.